

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
"НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради інституту

від "27" 12 2018 р.,

протокол № 5

Голова Вченої ради

 В.С. Лукач

Уведено в дію

наказом директора ВП НУБіП України

"Ніжинський агротехнічний інститут"

від "28" 12 2018 р. № 215

ПОЛОЖЕННЯ

**про організацію самостійної роботи студентів
у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів
і природокористування України
"Ніжинський агротехнічний інститут"**

1. Загальні положення

1.1. Самостійна робота студента (далі СРС) є невід'ємною складовою освітнього процесу, під час якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

1.2. Навчальний час, відведений для СРС, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним (робочим навчальним) планом і знаходиться для бакалаврату в межах від 1/3 до 1/2 з подальшим збільшенням в магістратурі до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Співвідношення обсягів СРС та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньої (професійної, наукової) програми, а також питомої ваги у освітньому процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

1.3. Метою СРС є системне і послідовне формування компетентностей здобувача вищої освіти, досягнення очікуваних результатів навчання та формування у студентів самостійності у здобутті і поглибленні знань як риси характеру, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців на сучасному ринку праці.

1.4. Основними завданнями СРС є послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної і науково-теоретичної) діяльності, а саме:

- створення умов для реалізації єдиного підходу до організації СРС з метою формування компетентностей здобувача вищої освіти, закріплення та поглиблення знань, професійних умінь та навичок;
- сприяння формуванню у студентів практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін (курсіві проекти (роботи), розрахунково-графічні, творчі, дослідні роботи, проведення практичної роботи, написання рефератів, розробка каталогів, схем, карт, підготовка до олімпіад, конкурсів тощо);
- сприяння розвитку у студентів мотивації до навчання й поглибленню професійних наукових і практичних інтересів студентів;
- сприяння формуванню у студентів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань, створенні умов для гармонійного розвитку особистості студента.

2. Форми, види і зміст самостійної роботи студентів

2.1. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватись у бібліотеці інституту, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

2.2. Організаційні форми СРС:

- робота студента, яка виконується самостійно поза аудиторією або, з урахуванням специфіки дисципліни, в лабораторії, спеціалізованій аудиторії або майстерні інституту;
- індивідуальна робота, яка здійснюється за персоналізованим завданням під керівництвом викладача, під час виконання якої студент може отримати методичну

допомогу у вигляді індивідуальної консультації. Така робота може включати вивчення окремих розділів навчальної дисципліни, аудиторне проектування, виконання творчої роботи, спортивне тренування, роботу з використанням комп'ютерної техніки або лабораторного обладнання тощо. Ці завдання можуть бути навчального, навчально-дослідного, творчого, проектно-конструкторського характеру тощо. Головна їх мета - поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти набувають у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

- індивідуальні завдання видаються студентам у терміни, передбачені робочим планом дисципліни, і виконуються кожним студентом самостійно при консультуванні викладачем. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучаються декілька студентів, в тому числі інших спеціальностей чи факультетів.

2.3. Видами індивідуальних навчальних завдань є:

- конспект з теми за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми або вузької проблеми;
- виконання розрахункових або практичних (наприклад, ситуативних) задач різного рівня з теми;
- розробка теоретичних або прикладних функціональних (діючих) моделей, явищ, процесів, конструкцій тощо;
- комплексний опис будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис тощо;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань;
- виконання різних видів творчої роботи тощо.

2.4. Зміст СРС з конкретної навчальної дисципліни визначається її робочою програмою та методичними рекомендаціями і може складатися з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно зі змістом освітньої програми;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних робіт студентами заочної форм навчання;
- здійснення спостережень, збір матеріалів, зразків, проведення та обробка результатів анкетування, опитування;
- підготовка і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки, курсового проектування, творчих робіт тощо;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до курсових, модульних і комплексних контрольних робіт та атестації здобувачів вищої освіти (іспитів, виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра чи магістра);
- робота у студентських наукових гуртках, семінарах;
- участь у роботі наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад тощо;
- участь у науковій та науково-методичній роботі кафедр, факультетів;

- інші види діяльності, що ініціюється інститутом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

2.5. Одним із видів проведення індивідуальної та самостійної роботи зі студентами є використання сучасних, у тому числі комп'ютерних, технологій навчання.

2.6. Самостійна робота, яка не передбачена освітньою програмою (навчальним планом і навчально-методичними матеріалами), але сприяє повнішому розкриттю і конкретизації її змісту, може здійснюватись з ініціативи студента з метою реалізації його власних навчальних і наукових інтересів.

3. Вимоги до забезпечення самостійної роботи студента

3.1. Умови для самостійної роботи студентів створюються інститутом і його підрозділами, відповідальними за конкретні напрямки освітньої діяльності.

Матеріально-технічне й інформаційно-технічне забезпечення СРС включає:

- бібліотеку інституту із читальними залами, навчально-методичні кабінети факультетів, що укомплектовані відповідно до чинних норм;
- комп'ютерні класи та функціонуючу на території інституту систему Wi-Fi з можливістю безкоштовної цілодобової роботи в мережі Інтернет;
- навчально-методичні кабінети факультетів, кафедр, майстерні, аудиторії, робочі кімнати для самопідготовки в гуртожитках;
- спортивні майданчики, спортивний та тренувальні зали, місця проходження практики (бази практики) відповідно до укладених договорів.

3.2. Для забезпечення належних умов для СРС на складному лабораторному обладнанні, у комп'ютерних класах, інших навчальних об'єктах підвищеної складності і небезпеки, ця робота може здійснюватися під керівництвом викладачів кафедри або лаборантів із наданням необхідних консультацій і методичної допомоги.

3.3. Базові підрозділи інституту (кафедри, лабораторії тощо) створюють необхідні умови для участі студентів у самостійній навчальній та науково-дослідній роботі.

3.4. Відповідальність за створення умов для проведення СРС покладається на завідувачів кафедрами інституту.

3.5. Самостійна навчальна і науково-дослідна робота виконується студентами під керівництвом викладача, який, як правило, здійснює аудиторну роботу в академічній групі.

3.6. Самостійна робота студента повинна:

- бути виконаною особисто студентом або групою студентів (у разі комплексного курсового чи дипломного проектування), де кожен її член самостійно виконує свою частку колективної роботи;
- являти собою закінчену розробку (чи її етап), де розкриваються і аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;
- демонструвати достатню компетентність автора (авторів) у розкритті питань, що досліджуються;
- мати навчальну, наукову та/або практичну спрямованість і значимість, містити певні елементи новизни (при виконанні науково-дослідної роботи).

3.7. Письмова СРС оформляється відповідно до вимог, розроблених кафедрою, та інших нормативних документів, що стосуються виконання та оформлення наукових, навчально-методичних та інших робіт.

3.8. Відповідальність за якість самостійної роботи безпосередньо несе студент.

4. Організація самостійної роботи студента

4.1. Перелік завдань для СРС (обов'язкових для виконання та за вибором студента), форми її організації та звітності, терміни виконання кожного виду роботи визначаються робочою програмою навчальної дисципліни (розділи "Самостійна та індивідуальна робота студентів"). Для організації СРС обов'язковим є визначення обсягу часу, відведеного на самостійну роботу, тематика занять, список рекомендованих джерел, форма звітування.

4.2. Викладач у процесі підготовки студентів до самостійної роботи особливу увагу звертає на формування раціональних умінь і навичок розумової праці (вміння працювати з навчальною/науковою літературою, розподіляти матеріал на змістові частини, складати план і запитання до прочитаного, виділяти головну думку, самостійно робити висновки з прочитаного і доводити їх).

4.3. Організація самостійної роботи студента містить у собі розробку необхідної документації, що регламентує і методично забезпечує самостійну діяльність студентів (методичні рекомендації до опрацювання окремих тем та розділів, перелік питань, теми рефератів, графічні, практичні або творчі завдання, інструкції до їх виконання тощо).

4.4. При складанні плану СРС, визначенні її змісту й обсягу, кафедра повинна враховувати збалансованість СРС з іншими видами навчальної роботи, щоб не перевищувати загальне (54 академічні години) тижневе навантаження студента.

4.5. СРС з кожної дисципліни може містити крім обов'язкової складової, яка передбачає опанування програмного матеріалу дисципліни, ще й вибіркової, яка передбачає виконання завдань, які студент вибирає з метою підвищення свого професійного рівня, особистого рейтингу.

4.6. Студенти, які розпочинають вивчення дисципліни, мають бути поінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи з дисципліни, а саме: перелік і обсяг обов'язкових і вибіркового завдань, терміни їх виконання і особливості оцінювання, а також отримати опис дисципліни, методичні вказівки та індивідуальні завдання для СРС тощо.

4.7. Середній бал, набраний студентом за виконання завдань з самостійної роботи, враховується при визначенні підсумкової оцінки за семестр.

5. Керівництво самостійною роботою студентів

5.1. Керівництво СРС (індивідуально-консультативною роботою) здійснюється шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних здібностей студента та формування компетентностей відповідно до освітньої програми.

5.2. Навчальний час, відведений для індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами, визначається нормами часу й обліку навчальної роботи (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002р. № 450) на основі робочого навчального плану.

5.3. Консультація – одна з форм організації освітнього процесу, що проводиться з метою отримання студентом відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання, пояснення певних теоретичних положень та їх практичного застосування. При цьому виділяють такі види консультацій:

- тематичні – проводяться за певними темами дисципліни або найбільш складними питаннями програмного матеріалу;
- цільові – використовуються перед проведенням модульної контрольної роботи або іншого виду поточного чи підсумкового контролю;
- активні – консультації з використанням активних методів навчання (наприклад, у формі прес-конференції);
- з самостійної роботи – проводяться під час виконання завдань СРС, у процесі роботи студентів над курсовими та дипломними проектами (роботами) тощо.

5.4. Навчальне навантаження викладача щодо керівництва курсовими проектами (роботами) згідно із наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 р. № 450 та включає час на безпосередні консультації, перевірку і проведення захисту.

6. Навчально-методичне забезпечення СРС

6.1. Навчально-методичні та навчальні матеріали й видання повинні містити в собі рекомендації щодо СРС, враховуючи специфіку кожної навчальної дисципліни.

6.2. Рекомендації із самостійного вивчення або повторення навчального матеріалу повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із рекомендованим посиланням на навчальні та наукові видання, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, вимоги і приклади оформлення самостійної письмової роботи.

6.3. Навчально-методичні видання, що розробляються кафедрами та претендують на отримання грифу вченої ради інституту, повинні містити у собі методичні вказівки, рекомендації з самостійної роботи і при оформленні акцентувати увагу на ключові моменти тексту або умови виконання практичного (творчого) завдання.

Для формування й удосконалення навичок СРС з навчальною і науковою літературою кафедрами можуть бути розроблені і запропоновані студентам хрестоматії, словники, бібліографічні покажчики тощо.

6.4. Методичні вказівки до практичних занять повинні містити приклади розв'язання задач, варіанти завдань для самостійної роботи; до лабораторних робіт – стислі теоретичні відомості з теми лабораторної роботи (у випадку відсутності в бібліотеці достатньої кількості підручників/посібників), методику виконання і обробки отриманих результатів, вимоги до оформлення, інструкцію з техніки безпеки тощо; до семінарських занять – тематику і методику опрацювання теоретичних питань з акцентуванням уваги студента на основних проблемних питаннях, що розглядаються; до курсових та дипломних проектів (робіт) – зміст і структуру проекту (роботи), короткий зміст кожного підрозділу, вимоги до оформлення тексту, графічної частини, літератури, приклади оформлення текстової і графічної частини.

7. Контроль і оцінювання самостійної роботи студента

7.1. Результати СРС оцінюються згідно з чинними шкалами оцінювання – національною та 100 - бальною.

7.2. Самостійна робота студентів може оцінюватися як: підготовка до аудиторних занять, самостійне опрацювання (конспектування) тем в цілому чи окремих питань, що не увійшли до лекційних, практичних (семінарських, лабораторних) занять з дисципліни, написання рефератів (доповідей), есе, реферування першоджерел, проведення розрахунків, участь у колоквіумах, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка глосаріїв, конспектів навчальних або наукових текстів, їх переклад з іноземної мови; підготовка анотацій, реферативних матеріалів з публікацій; результати участі у спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо.

Лист-погодження
до Положення про організацію самостійної роботи студентів
у Відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів
і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

І.О. Демчук

В.о. декана факультету
інженерії та енергетики

А.Г. Кушніренко

В.о. декана факультету економіки,
менеджменту та логістики

Н.Г. Царук

Методист інституту

В.В. Лементарьов

Провідний юрисконсульт

І.М. Кубрак